

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

6 V. Christus fuerit natus sine dolore matris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

bere eam subsistentiam ex vi illius actionis, & productionis, qua incepit esse, & ideo totum id potest tribui, & referri in causam propriam, & principium illius naturæ. At verò subsistentia alterius personæ nullum habet fundamentum in natura, neque in actione, qua recepit esse, & ideo, si illa persona non terminavit talem naturam in ipso generationis instanti, nulla ratione potest genita, vel filius denominari.

SECTIO III.

Verum perseverent nunc in Christo, & Virgine relationes matris, & filij.

Ratio dubitandi esse potest, nam in Christi morte extincta utraque relatio est. Quia sicut post illam mortem non mansit hic homo, ut sic, neque humanitas, ita neque relatio filiationis, neque filius Virginis, ut sic: ablato autem vno extremo, necesse est tolli relationem in alio, sed resurgente Christo non videntur ex natura rei posse redire tales relationes, quia iam non habebat Christus esse hominis, ex vi maternæ generationis, illa enim causalitas iam habuit suum effectum, qui postea destructus est, & deinde per aliam actionem redit idem secundum rem: non tamen formaliter ut terminus, vel effectus prioris actionis, relatio autem filiationis fundari videtur in huiusmodi esse, ut causato per maternum concursum, seu operationem, ergo per resurrectionem non redijt talis relatio, sicut nec fundamentum eius quod fuit generatio. Et confirmatur, quoniam alias fieri non posset, quin inter personas, quarum una semel aliam generavit, esset relatio realis, etiam si postea sepius esse desinerent, & aliis modis iterum producerentur.

Respondetur quæstionem hanc communem videri omnibus alijs filijs, & matribus, quia nihil potest hic dici factum ex speciali miraculo, sed natura rei attendenda est, quia relatio habet talem modum existendi, & incipiendi, ut politis fundamento, & termino, necessario omnino resultet, illis autem non politis, fieri non potest relatio etiam de potentia absoluta: totum autem fundamentum harum relationum est, quod Christus homo semel fuit genitus ex Virgine, si ergo hoc fundamentum sufficiens est, ut illæ relationes non solum durent durante illo esse hominis, sed etiam ut iterum, atque iterum pullulent, etiam si illud esse hominis interruptum sit (ut ita dicam) si postea alia via sit instauratum: si hoc, inquam, sufficit in Christo, & Virgine, sufficit in omni alia filiatione, & maternitate. Si autem in alijs non sufficit, nec in Christo sufficit, & consequenter nec miraculosè potuissent tales relationes redire, quia fierent sine sufficienti fundamento, quod illis repugnat.

Videtur autem verisimile, illud fundamentum satis esse, ut hæ relationes semper resultent. Quia semper est verum dicere hunc hominem fuisse genitum ab illa muliere: ex hoc autem intrinsecè sequuntur dictæ relationes. Item quia si Christus, & Beata Virgo nunquam fuissent mortui, sed translari ad gloriam, non esset dubium, quin in eis perseverarent dictæ relationes: solum quia semel Virgo genuit Christum: Sed hoc æquè verum est, etiam si extrema inter quæ versantur illæ relationes interdum defuerint, & postea redierint, sicut duæ albedines, quæ nunc sunt similes, retinent eandem numero relationes similitudinis, siue perpetuò durent, siue aliquando corrumpantur, & iterum producantur. Vnde non est, cur dicamus de ratione filiationis esse, ut subiectum eius proxima, seu vltima productio habuerit esse per generationem ex matre, sed satis est, quod aliquando traxerit originem ex matre: & ita, sicut res facta, seu præterita, non potest iam non

A fuisse facta, seu præteritæ, ita non est inconueniens, ut relatio filiationis semel habita, amitti non possit, existentibus eius subiecto, & termino. Quod tandem ex modo loquendi confirmatur: Quia ita nunc absolūtè loquimur de Christo, & Virgine, matrem, & filium eos appellando, prout nunc sunt in statu gloriæ. Quo circa addendum est vltimè (quidquid sit de metaphysica quæstione relationum) quod attinet ad matris dignitatem morali modo consideratam, certissimum esse, eam perseverare in Deipara: imo nunquam fuisse imminutam etiam in tri-duo mortis Christi: quia licet tunc non esset hic homo, quem B. Virgo genuerat, verè tamen erat ille, quem genuit Virgo habens unitas sibi partes illius humanitatis, quas ex Virgine accepit, quod satis est ad hanc matris dignitatem conservandam, quæ (ut supra dixi) magis moraliter, quam physicè explicanda est.

ARTICVLVS VI.

Verum Christus fuerit natus sine dolore matris.

Ad sextum sic proceditur. Videtur, quod Christus non fuerit natus sine dolore matris. Sicut enim mors hominum subsecuta est ex peccato primorum parentum (secundum illud Genes. 2. Quacumq; die comederis ex eo, morte morieris) ita etiam dolor partus, secundum illud Genes. 3. In dolore paries filios. Sed Christus mortem subire voluit, ergo videtur, quod pari ratione eius partus esse debuerit cum dolore.

2. Præterea Finis proportionatur principio. Sed finis visus Christi fuit cum dolore, secundum illud Isai. 53. Verè dolores nostros ipse tulit. Ergo videtur, quod etiam in sua natiuitate fuerit dolor partus.

3. Præterea, in libr. de ortu Saluatoris narratur, quod ad Christi natiuitatem obstetrices occurrerunt, quæ videntur esse necessariae parienti propter dolorem: ergo videtur, quod B. Virgo peperit cum dolore.

Sed contra est, quod Augustinus dicit in sermone de Natiuitate, alloquens Virginem matrem. Nec in conceptione, inquit, inuenta es sine pudore, nec in partu inuenta es cum dolore.

Respondetur dicendum, quod dolor parientis causatur ex aperture meatuum, per quos proles egreditur. Dicitur autem supra, quod Christus est egressus ex clauso utero matris: & sic nulla violentia aperture meatuum ibi fuit, & propter hoc in illo partu nullus fuit dolor, sicut nec aliqua corruptio. Sed fuit ibi maxima iucunditas, ex hoc, quod homo Deus est natus in mundum secundum illud Isai. 35. Germinans germinabit sicut lilium, & exultabit latibunda, & laudans.

Ad primum ergo dicendum, quod dolor partus consequitur in muliere commixtionem virilem: vnde Ge. 3. postquam dictum est, in dolore paries, sequitur, & sub viri potestate eris. Sed sicut dicit Aug. in serm. de Assumpt. B. Virginis, ab hac sententia excipitur Virgo mater Dei, quæ quia sine peccati collusione, & sine virilis admixtionis detrimento Christum suscepit, & sine dolore genuit: & sine integritatis violatione, pudore virginis integro permansit. Christus autem mortem suscepit spontanea voluntate, ut pro nobis satisfaceret, non quasi ex necessitate illius sententia: quia in se mortis debitor non erat.

Ad secundum dicendum, quod sicut Christus moriendo destruxit mortem nostram, ita suo dolore nos a doloribus liberavit, & ideo mori voluit cum dolore. Sed dolor parientis matris non pertinebat ad Christum, qui pro peccatis nostris satisfacere veniebat, & ideo non oportuit quod mater eius pateret cum dolore.

Ad tert.

Maternitas, & filiationis in Virgine, & Christo semper durant.

Ad tertium dicendum, quod Luc. 2. dicitur, quod B. A
Virgo ipsum puerum quem pepererat, pannis inuoluit, & po-
suit in presepio. Et ex hoc ostenditur narratio illius libri (qui
est apocryphus) esse falsa. Vnde Hieronymus dicit contra Hel-
uid. Nulla ibi obsterix, nulla muliercularum sedulitas in-
tercessit, & mater, & obsterix fuit, pannis (inquit) inuoluit
Infantem, & posuit in presepio. Quae sententia apocryphoni
deliramenta conuincit.

ARTICVLVS VII.

Virum Christus debuerit in Bethlehem nasci.

AD septimum sic proceditur. Videtur, quod Chri-
stus non debuerit in Bethlehem nasci. Dicitur e-
nim Isaie 1. De Sion exibit lex, & Verbum Do-
mini de Ierusalem: sed Christus est verè Verbum
Dei: ergo de Ierusalem debuit prodire in mundum.

2. Præterea, Matth. 2. dicitur scriptum esse de Christo
quod Nazarenus vocabitur, quod sumitur ex eo, quod scri-
bitur Isa. 11. Flos de radice eius ascendet: Nazareth enim, flos
interpretatur. Sed maxime aliquis denominatur à loco sua
natiuitatis: ergo videtur quod in Nazareth nasci debuerit,
vbi etiam fuit conceptus, & nutritus.

3. Præterea, Ad hoc Dominus natus est in mundo, vt
veritatis fidem annunciarer: secundum illud Ioan. 18. In hoc
natus sum, & ad hoc veni in mundum, vt testimonium per-
hibeam veritati. Sed hoc facilius fieri potuisset in ciuitate Ro-
mana, quæ tunc dominatum orbis habebat. Vnde & Paulus
Romanis scribens dicit, Rom. 1. Fides vestra annunciat in
vniuerso mundo. Ergo videtur, quod non debuerit in Bethle-
hem nasci.

Sed contra est, quod dicitur Michæ 5. Et tu Bethlehem
Ephrata, paruulus es in millibus Iuda: ex te mihi egredietur,
qui sit dominator in Israel.

Respondeo dicendum, quod Christus in Bethlehem nasci
voluit duplici ratione. Primo quidem, quia factus est ex semi-
ne Dauid secundum carnem, vt dicitur Roman. 1. Cui etiam
facta fuerat repositio specialis de Christo, secundum illud
2. Reg. 23. Dixit vir, cui constitutum est de Christo Dei La-
cob. Et ideo in Bethlehem, de qua natus fuit Dauid, nasci
voluit, vt ex ipso loco natiuitatis promissio ei facta im-
pleta ostenderetur. Et hoc designat Euangelista dicens, Eo
quod esset de domo, & familia Dauid. Secundo, quia (vt
Gregor. dicit in homil.) Bethlehem domus panis interpreta-
tur: ipse autem Christus est, qui ait, Ego sum panis viuus,
qui de celo descendi.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Dauid in Beth-
lehem natus est, ita etiam Ierusalem elegit, vt in ea sedem
Regni constitueret, & templum Dei ibi edificaret, & sic Ie-
rusalem elegit, vt esset ciuitas regalis, & sacerdotalis. Sa-
cerdotium autem Christi, & eius regnum præcipue consum-
maturum est in eius passione, & ideo conuenienter Bethlehem
elegit natiuitati, Ierusalem verò passioni. Similiter etiam
per hoc hominum gloriam confutauit, qui gloriantur de hoc,
quod ex ciuitatibus nobilibus originem ducunt, in quibus et-
iam præcipue volunt honorari. Christus autem è conuerso in
ciuitate ignobili nasci voluit, & in Ciuitate nobili pati op-
probrium.

Ad secundum dicendum, quod Christus florere voluit
secundum virtuosam conuersationem, non secundum car-
nis originem: & ideo in Nazareth voluit educari, & nu-
triri, & in Ierusalem quasi pergere nasci. Quia (vt Grego-
rius dicit) per humanitatem, quam assumpserat, quasi in
aleno nascebatur, non secundum potestatem, sed secun-
dum naturam. Et etiam (vt Beda dicit) in diuerso loco
nasci illum agebat, vt nobis multas mansiones in domo Patris sui præ-
paret.

Ad tertium dicendum, quod si ut dicitur in quodam ser-
mone Ephesini Concilij, si maximam Romam elegisset ciuita-
tem, propter potentiam ciuium mutationem orbis terrarum
putarent. Si filius fuisset Imperatoris, potestati vtilitatem a-
scriberent. Sed, vt diuinitas cognosceretur, orbem transfor-
masse terrarum, pauperulam elegit matrem & pauperiorem
patriam. Elegit autem Deus infirma mundi, vt confundat
fortia, sicut dicitur. 1. ad Corinth. 1. Et ideo vt suam po-
estatem magis ostenderet, in ipsa Roma, quæ caput mundi erat,
etiam caput Ecclesia sue statuit, in signum perfectæ victoriae:
vt exinde fides deriuaretur in vniuersum mundum, secun-
dum illud Isa. 26. Ciuitatem sublimem humiliabit, & con-
culcabit eam pes pauperis (scilicet Christi) gressus egenorum,
id est Apostolorum Petri & Pauli.

Est ca. 5. se-
cundum
ordinem,
Beda 20. 9.

COMMENTARIVS.

IN hoc etiam articulo nihil explicandum occurrit
in D. Thomæ litera. Quæ verò pertinent ad testi-
monium Michæ 5. fusius disputatione sequenti
explicabuntur, vbi & examinanda sunt ea quæ Caietan-
us notat in solutione ad secundum. Quæ verò
scribit in solutione ad 3. de sede Romana, quod iure
diuino illius Episcopus sit vniuersalis Ecclesiæ Pa-
stor, ita vt ex præcepto Christi hæc duo coniuncta
esse necesse sit, ad hunc locum non spectant, & maio-
riac diligentiori examinatione indigent. Nam licet
constet de iure diuino esse, vt summus Pontifex sit
caput totius Ecclesiæ, & Petri successor in Episco-
patu orbis: non tamen ita constat esse de iure diui-
no, vt ille idem sit Episcopus vrbis. Sed de hoc aliàs.
Testimonium autem, quod D. Thomas affert ex
Conci. Ephesino, habetur in tom. 6. illius, appendice
5. ca. 2. in oratione Theoloci Ancyrorum Episcopi,
de Natiuitate Saluatoris.

ARTICVLVS VIII.

Virum Christus fuerit tempore congruo natus.

AD octauum sic proceditur. Videtur quod Chri-
stus non fuerit congruo tempore natus. Ad hoc
enim Christus venerat vt suos in libertatem
renocaret. Natus est autem tempore seruitutis,
quo scilicet totus orbis tempore Augusti descri-
bitur, quasi tributarius factus, vt habetur Luca 2. Ergo vide-
tur quod non congruo tempore Christus fuerit natus.

2. Præterea, Promissiones de Christo nascituro gentibus
non fuerant factæ, secundum illud Roman. 9. Quorum sunt
promissa. Sed Christus natus est tempore, quo Rex alienigena
dominabatur: sicut pater Matthæi. 2. Cum natus esset Iesus in
diebus Herodis Regis. Ergo videtur, quod non fuerit congruo
tempore natus.

3. Præterea, Tempus presentie Christi in mundo diei cō-
paratur, propter id, quod ipse est lux mundi: vnde ipse dicit
Ioan. 9. Me oportet operari opera eius, qui misit me, donec dies
est. Sed in æstate sunt dies longiores, quàm in hyeme: ergo cum
natus fuisset in profundo hyemis octauo Kalendas Ianuarij,
videtur, quod non fuerit conuenienti tempore natus.

Sed contra est quod dicitur Galat. 4. Cum venit pleni-
tudo temporis, misit Deus filium suum factum ex muliere, fa-
ctum sub lege.

Respondeo dicendum, quod hæc est differentia inter Chri-
stum, & alios homines, quod alij homines nascuntur sub-
iecti necessitati temporis: Christus autem tanquam Domi-
nus, & conditor omnium temporum elegit sibi tempus, in
quo nasceretur, sicut & matrem, & locum. Et quia quæ
a Deo

Homil. 8. in
Euang. non
procul a
principio.
Beda in ca.
1. super Lu-
cam, ca. 2.